

Mapa 1

EL FUTUR DE LA COMARCA D'ANOIA*

JOAQUIM SOLÉ I VILANOVA

Si ens proposem fer una reflexió ordenada i coherent sobre el futur de la comarca d'Anoia, haurem de preguntar-nos a quin futur ens referim. Segurament trobarem que molts aspectes concrets es poden incloure en quatre grans àmbits: l'econòmic, el demogràfic, la cohesió comarcal i l'encaix polític de l'Anoia dins una ordenació territorial definitiva de Catalunya. Tots quatre àmbits estan interrelacionats, però la connexió és potser més estreta entre economia i demografia d'una banda -ja que aquesta darrera és, en part, conseqüència de la primera-, i entre cohesió comarcal i encaix polític de l'Anoia d'una altra, atès que tots dos inclouen termes d'identitat i ordenació territorial.

EL FUTUR ECONÒMIC

La indústria

El principal sector productiu de l'Anoia és la indústria, que dona feina al 49% de la població ocupada, molt per sobre de la majoria de comarques de Catalunya, on la mitjana d'ocupació en aquest sector és d'un 32% el 1996. Dins de la indústria sobresurten els rams del tèxtil -gènere de punt, particularment-, adob de pells, paper i arts gràfiques, metall i ceràmica.

En els darrers vint anys, hi ha hagut un procés de transformació important de les empreses, a causa de l'obertura i actual procés de mundialització de l'economia. Aquesta transformació es percep, en primer lloc, en un fenomen que és comú als diferents rams: l'entrada de capital de fora de la comarca, ja sigui comprant empreses -unes en crisi econòmica, d'altres en crisi de lideratge i d'altres en ple èxit- o establint-ne de noves. Això té com a conseqüència negativa per a la comarca que la majoria de decisions es prenen fora i que, en cas de crisi de l'empresa, la predisposició a resistir per esgotar totes les possibilitats de solució i mantenir els llocs de treball per part dels dirigents forans és molt menor.

En el subsector del gènere de punt, que és el que ocupa més població de la Conca d'Òdena o rodalia d'Igualada, aquesta transformació es percep en dos fenòmens més: la fragmentació i exteriorització del procés productiu i la fabricació sense marca pròpia. La fragmentació del procés productiu s'ha traduït en l'encongiment de les empreses pel que fa a mà d'obra contractada laboralment i en la creació de tallers i tallerets que a la vegada subcontracten personal autònom. Això comporta major flexibilitat i capacitat d'adaptació de l'oferta a la demanda dels mercats tèxtils i una diversificació del risc entre l'empresari i els antics treballadors, que ara són petits empresaris o autònoms que han d'aportar-hi els seus estalvis. Val a dir que aquesta situació de riscos compartits pot anar acompanyada també d'una certa precarietat laboral per a un sector de la població.

*Aquest article té el seu origen en la ponència presentada en el debat sobre *El futur de la Comarca de l'Anoia*, celebrat a l'Ateneu Igualadí el 15 de gener de 1999.

El fenomen de la fabricació sense marca pròpia, és a dir, fabricació per a empreses amb grans marques, cadenes o grans magatzems que comercialitzen les peces de punt, és degut, d'una banda, a la crisi de la botiga tradicional i, de l'altra, als avantatges o economies d'aglomeració que comporta la concentració d'empreses de gènere de punt a la comarca i que fa que empreses comercials de fora vinguin a la comarca a buscar qui fabriqui per a ells; és a dir, a aprofitar aquest entramat productiu i el capital humà de la Conca d'Òdena. Això ha estat la salvació per a moltes empreses, que any rere any havien vist caure les vendes directes, perquè les ha transformat d'empreses amb marca pròpia en fàbriques anònimes i sense marca, i els ha reduït els marges de beneficis per peça produïda. Això, en últim terme, comporta una major dependència de les xarxes comercials i una necessitat d'esforçar-se igualment per ser competitiu en el temps de fabricació, en el disseny, en els acabats i en els preus, per tal de vèncer així la competència dels fabricants d'altres països, i especialment d'aquells que tenen poques càrregues tributàries i socials.

En el futur, és d'esperar que, tot i la major dependència financera i comercial, no solament subsistiran els subsectors industrials tradicionals -gèneres de punt, adob de pells, paper i arts gràfiques, etc.-, sinó que continuarà la implantació de noves indústries a la comarca -auxiliars de l'automòbil, electrònica, etc.-, i per tant una petita diversificació industrial que vindrà causada per diversos factors:

a) El fet que la comarca d'Anoia es troba en la segona corona d'influència de Barcelona.

b) La situació central dins de Catalunya i les bones comunicacions per carretera o autopistes cap al centre i sud d'Espanya i cap a la resta d'Europa; comunicacions que, tot i l'enorme retard en la construcció d'algunes vies, seran ben segur completades en pocs anys i, per tant, seran un factor atractiu en el futur.

c) L'oferta existent de sòl industrial, encara que una notable manca de previsió i coordinació entre els responsables municipals i comarcals fa que actualment hi hagi molts polígons i, alhora, un dèficit de parcel·les de 20.000 m² o més grans, fet que dificulta l'establiment de grans empreses.

d) La baixa conflictivitat laboral que tradicionalment hi ha hagut i els sous no gaire alts que existeixen en alguns rams dominants en la comarca d'Anoia.

El comerç

Dins el sector serveis, el comerç de la comarca d'Anoia, i particularment d'Igualada, no ha tingut mai el pes que té en altres comarques veïnes: primer, perquè la bona comunicació amb Barcelona ha suposat una forta competència per al comerç local; segon, perquè la clientela potencial que és la població de la comarca és petita i el comerciant local no ha sabut atreure els potencials clients d'altres comarques, algunes de les quals són, a més, poc poblades; i tercer, perquè el comerciant local ha invertit poc i tard en la renovació d'infraestructures i del capital humà.

Encara que una part del comerç local està totalment (supermercats) o parcialment (electrodomèstics) en mans de capital forà, el gran repte del comerciant autòcton es troba a recuperar part de les compres que es fan a Barcelona, minimitzar les compres que els anoiencs vagin a fer a Manresa i saber atreure la gent del Bages i de l'àrea metropolitana de Barcelona amb el reclam de les compres de gènere de punt o amb les botigues de fàbrica. Ara bé, aprofitar aquest reclam vol dir flexibilitat d'horaris, publicitat exterior, coordinació entre botigues de fàbrica, comerç tradicional i hostalers, així com la creació, per exemple, de dues fires de vendes de fàbrica a l'any, acompanyades d'activitats lúdiques al carrer per entretenir la quitxalla. Tot això dins d'un pla estratègic parcial i amb el suport de les administracions públiques locals.

La formació professional

La formació professional és necessària per mantenir com a mínim la competitivitat de les indústries tradicionals -i indústries auxiliars: instal·ladors, electricistes, informàtics, etc.- i per fer atractiva la comarca a les empreses de capital extern que sospesin la possibilitat d'instal·lar-se a l'Anoia.

Per ser útil, la formació professional s'ha d'adaptar a les necessitats dels sectors productius de la comarca i, per aquest motiu, cal una coordinació entre les administracions públiques locals (ajuntaments i Consell Comarcal) amb les associacions empresarials i amb els equips de professors dels centres de formació professional, per tal d'adaptar el contingut *real* de les assignatures dels plans d'estudi a les necessitats locals. Aquesta coordinació entre les parts interessades serà molt important en els propers anys, quan s'avalui la reforma educativa i es revisin, si escau, els cicles de formació professional.

Actualment és tan important la formació professional com el reciclatge o l'actualització. Per tant, cal també que les administracions locals donin suport a les iniciatives de cursos de formació ocupacional i reciclatge que ofereixin les associacions empresarials, la delegació de la Cambra, els centres públics i els centres privats, així com una política d'orientació i coordinació de les diferents iniciatives.

Tota aquesta política de suport i coordinació es farà principalment des d'Igualada, però s'ha de fer pensant en la demanda de formació i reciclatge professional que hi ha en tota la comarca i també fora, demanda que pot ser atreta cap als centres comarcals per tal de completar els estudis i fer-los més rendibles o menys costosos. Raons com aquestes fan també que les bones comunicacions amb les comarques veïnes siguin importants.

Estudis universitaris i centres universitaris

Cal distingir entre els estudis universitaris que majoritàriament s'hauran de fer fora de la comarca -i molt probablement a les bones universitats

que hi ha a l'àrea metropolitana de Barcelona- i els estudis universitaris que s'ofereixen o es poden oferir en el futur a la comarca d'Anoia, i en concret a Igualada.

Els estudis universitaris són necessaris no solament per a la formació de tècnics, directius, professors i carreres professionals (metges, advocats, etc.), sinó també per enriquir la cultura d'una comarca. Tanmateix, i segons el cens de 1996, l'Anoia, tot i ser una comarca amb un nivell mitjà de riquesa, té un percentatge (un 6,4%) de titulats superiors -diplomats i llicenciats- clarament inferior al de les comarques de l'àrea d'influència de Barcelona (10,9%).¹ Aquest percentatge més baix d'universitaris s'està pagant i es pagarà en el futur en termes d'empresaris, directius, tècnics, caps de departament, personal de banca, funcionaris i personal polític, atès que la formació bàsica d'una part important d'aquests directius és insuficient i que la capacitat de reciclatge i d'adaptació als canvis és també insuficient, en part per no haver fet en el seu moment aquella gimnàstica mental que implica el pas per la universitat.

Respecte als estudis universitaris, cal destacar dues coses: en primer lloc, que acostumen a ser carreres teòriques -sobretot les llicenciatures- que molt sovint fan necessària la realització de cursos de postgrau especialitzats (mestratges, diplomes, etc.) un cop acabada la carrera o un cop l'estudiant s'ha situat en un camp professional concret. Per aquest motiu, convé potenciar des de les administracions públiques locals aquells estudis especialitzats idonis per als diferents sectors econòmics de la comarca que no s'ofereixen fora.

La segona cosa que cal destacar és que superar uns estudis universitaris demostra una capacitat intel·lectual (d'estudi, anàlisi, creació, adaptació, assimilació, etc.) de la persona, però això no pressuposa que tots els llicenciats i diplomats hagin d'optar només a llocs de treball propis de titulats i que els seus sous hagin de ser de titulats.

1. Vegeu quadre A.4 de l'annex.

Fa trenta anys, els bancs i caixes reclutaven personal entre els estudiants de comerç; avui ho fan entre els llicenciats en economia i els sous són semblants. Això significa que les empreses han de saber reclutar el seu personal d'oficina, els seus caps de departaments, els seus comandaments intermedis i els seus directius entre els diplomats i llicenciats, donant per suposat que molt aviat hauran de fer cursos d'especialització. També les administracions locals hauran d'aprendre a reclutar el seu personal administratiu (grup C) i gestor (grup B) entre els titulats superiors, ja que moltes vegades els sous ja són de titulats superiors; i, si no, que els comparin amb els sous del personal d'oficines de les indústries de la comarca! Per part dels directius o petits empresaris sense estudis universitaris, el reclutament de personal entre els titulats superiors no es fa, primer, per ignorància o falta de criteri i, segon, per por de no poder oferir un sou mínimament acceptable a aquests titulats. Totes aquestes situacions i actituds davant els estudis universitaris són un fre molt gran a la millora del capital humà dels sectors productius i de serveis (privats i públics) de la comarca d'Anoia.

L'existència d'una oferta consolidada d'estudis universitaris és positiva per a qualsevol comarca que estigui en condicions demogràfiques, culturals, geogràfiques i econòmiques de brindar-la. Les escoles i facultats universitàries, no solament potencien els focus de cultura i formació, sinó que donen identitat i prestigi polític, i no solament són un estalvi per a aquells estudiants que eviten les despeses de transport o allotjament fora de casa, sinó que són una font d'ingressos per als comerços, l'hostaleria i els propietaris d'habitatges d'una ciutat universitària.

La comarca d'Anoia, i Igualada en particular, van desaprovechar fa deu o quinze anys el moment històric d'expansió universitària a Catalunya i segurament ara ja és massa tard per llançar-se a l'aventura en solitari. D'entrada, l'Anoia reuneix només mínimament les condicions demogràfiques, culturals, geogràfiques i econòmiques que

exigeix una bona oferta universitària; en segon lloc, existeix una certa saturació de centres i carreres universitàries en el conjunt de Catalunya; i, en tercer lloc, la caiguda demogràfica d'alumnes en edat universitària farà més difícil i costós el manteniment dels centres ja existents, com ja estan percebent els centres universitaris de Vic, amb universitat pròpia, i Manresa, amb centres adscrits.

Vic, a partir d'una escola de Magisteri, va saber crear una universitat, privada en aquests moments, que només podrà subsistir amb ajuts públics. Igualada, tot i tenir una Escola d'Adoberia, no ha sabut ni posar la primera pedra –definitiva!– per ampliar i completar els estudis universitaris. Ara ja és tard, i s'ha de ser conscient que qualsevol iniciativa serà més difícil que ara fa deu anys. A partir d'aquí, es podria treballar en dos fronts. Primer, aconseguir dues escoles universitàries que es complementarien amb l'Escola d'Adoberia i que a l'Anoia tindrien tota la justificació: una escola d'estudis empresarials i una escola d'enginyeria tècnica en gènere de punt, que faria la competència a l'escola de Canet de Mar però que fa falta per a la formació de tècnics de la Conca d'Òdena. De forma suplementària a aquestes tres escoles universitàries s'hauria d'estructurar un tercer cicle format per diferents cursos de postgrau o màsters que servien per especialitzar els universitaris que hagin fet carreres bàsiques fora de la comarca i els universitaris i no universitaris que desitgin formar-se i reciclar-se. És a dir, una "escola de directius" de diferent nivell.

L'altre front en què s'hauria de treballar simultàniament és el d'un projecte d'universitat única format pels centres universitaris actuals i futurs de les comarques centrals de Catalunya. Manresa i Vic hi deuen estar treballant per raons econòmiques i de supervivència, i Igualada s'hi pot afegir en pla d'igualtat sempre que hi aportí un projecte propi. Tant se val que la universitat resultant porti el nom de Vic o el de Ramon Berenguer IV: el que cal és consolidar un projecte universitari viable.

Escoles d'idiomes

Malgrat la tecnologia existent, no sembla que els nostres estudiants de secundària surtin molt més ben preparats que fa trenta anys en el domini d'una llengua estrangera, que avui és l'anglès. Un pla d'estudis reeixit d'anglès durant els estudis secundaris hauria de fer possible que almenys un 30% dels alumnes estigués en condicions de superar el conegut examen bàsic de la Universitat de Cambridge, el *First Certificate of English*. Si això actualment no és així, vol dir que és un fracàs, en aquest aspecte, per als instituts i centres de secundària.

L'idioma anglès, però també el francès del país veí, i l'alemany del país més industrial d'Europa, són necessaris per a la competitivitat econòmica de la comarca. No tant per al comerç i hostaleria —on també ho són—, sinó per als empresaris i directius que intenten comercialitzar amb empreses estrangeres, i també per als tècnics que, per raons de formació o intercanvi de coneixements, necessiten relacionar-se amb personal estranger.

Per tal d'eliminar el fre a la competitivitat o creixement econòmic que el desconeixement de l'anglès pot representar dins la comarca d'Anoia, les administracions locals haurien de supervisar el rendiment i resultats dels centres de secundària, i supervisar, orientar o donar suport a les escoles privades o públiques d'idiomes que ofereixin un pla d'estudis complet i especialitzat d'idiomes, tant per a estudiants joves com per a tècnics, professionals o directius.

Infraestructures, comunicacions i transport

Vist amb una certa perspectiva històrica, i no des de la immediatesa, es pot dir que la xarxa de carreteres o autovies que comuniquen l'Anoia amb les comarques veïnes —el Penedès, la Segarra i el Bages— i amb l'àrea metropolitana de Barcelona, amb les corresponents connexions en totes direccions, serà plenament satisfactòria abans del 2004, quan les obres pendents —algunes ni tan sols començades: autovia a Cervera; carretera a

Manresa i, sobretot, connexió amb l'eix transversal; i carretera a Vilafranca i Vilanova i la Geltrú i connexió sud amb l'autopista A7— s'hagin completat. Això implica una espera màxima de cinc anys que cal afegir a un retard de quinze o vint anys en algunes carreteres. Aquest retard ha estat un fre a la competitivitat i expansió econòmica de la comarca que no ha resultat greu perquè, tot i el peatge de l'autopista, la comunicació amb Barcelona ha estat bona des de l'obertura del primer túnel del Bruc l'any 1974 i ha millorat amb l'autovia del Baix Llobregat, a partir del desembre de 1998.

Pel que fa a les carreteres internes, cal esperar que es completin en un futur immediat i que facilitin la comunicació ràpida i fluida des d'Igualada, com a centre geogràfic de la comarca, fins a Masquefa (amb connexió a Martorell), Castellfollit de Riubregós (amb connexió amb les comarques pirinenques) i la Llacuna. El retard en la millora d'aquesta xarxa viària interna ha suposat un fre no tant a l'economia de la comarca, sinó a la cohesió interna entre els municipis, de la qual l'Anoia està tan mancada.

La comunicació viària amb Barcelona té un particular dèficit d'infraestructures que fa uns quants anys va ser airejat per l'Ajuntament de Barcelona, però que segurament hauria de finançar la Generalitat. Es tracta de grans aparcaments a uns 10 o 20 km de Barcelona, ben comunicats per tren, per tal de facilitar l'accés ràpid al centre de la ciutat —i reduir-ne la congestió i la contaminació— a tots els que hi van diàriament (“*commuters*”) per raons d'estudi o de treball. Als ciutadans de l'Anoia els convindrien grans aparcaments a l'alçada de Sant Feliu de Llobregat (o potser ja al Papiol) i de Sant Cugat del Vallès o Bellaterra.

La darrera infraestructura viària que cal esmentar és la necessària ronda sud de la Conca d'Òdena, que no solament descongestionaria de trànsit la ciutat d'Igualada, sinó que reduiria els costos, en temps i diners, dels que es desplacen diàriament d'un municipi a l'altre o d'un extrem a l'altre de la capital, i facilitaria el transport de mer-

caderies a tots els indrets de la Conca d'Òdena i en particular a Santa Margarida de Montbui, un municipi molt mancat d'indústries.

No es pot passar per alt el tradicional problema de l'aigua a la comarca d'Anoia, que potser haurà de cercar la solució definitiva futura en la propera connexió pel sud-est de la comarca amb la xarxa Ter-Llobregat, i no tant en els actuals i limitats recursos propis, que potser no poden explotar-se gaire més.

La connexió per cable òptic és imprescindible en uns temps dominats per la comunicació electrònica i la informàtica. Cal evitar, doncs, qualsevol retard en el cablejat i la connexió d'Igualada i comarca amb la resta del món, perquè seria un veritable fre a l'economia del territori.

Transport públic

La connexió per tren entre Igualada i Barcelona és insatisfactòria malgrat els plans de modernització que s'han dut a terme i que l'any 1999 han culminat amb l'electrificació de la línia. Per als més de vuitanta mil habitants de la comarca d'Anoia, el tren a Barcelona no ha de ser solament un metro regional, sinó que ha de permetre presentar-se a la capital en uns 50 o 60 minuts, amb trens semidirectes que no facin més de dues o tres parades. Probablement això només es pugui aconseguir amb la doble via fins a Igualada, i en el canvi de traçat en alguns trams del recorregut. Per tant, tot i haver retornat l'era del tren, no sembla pas que les comunicacions ferroviàries entre Igualada i Barcelona puguin competir en temps amb les del transport per carretera, ni sembla que el tren pugui ser un mitjà de transport de mercaderies a l'abast per a les indústries de la Conca d'Òdena.

El transport públic entre Igualada i Manresa i Igualada amb Vilafranca i Vilanova i la Geltrú és inexistent o pràcticament inexistent. Les noves carreteres d'unió amb aquestes poblacions permetran reduir molt el temps de desplaçament i, per tant, els viatgers potencials per motius d'estudis, treball o compres de béns i serveis augmentaran en

ambdues direccions. Cal, doncs, que les administracions locals tinguin una política de transport públic conjunta i fins i tot de suport econòmic durant uns quants anys a les empreses privades que s'ofereixin per fer el servei. Raons econòmiques evidents justifiquen el suport públic temporal fins que es consolidi un mínim de clientela diària.

El transport públic urbà d'Igualada i municipis de la rodalia hauria de tenir un plantejament mancomunat per tal de donar una oferta conjunta i coordinada de línies, tant en el recorregut com en la freqüència i en els preus. Aquesta actuació mancomunada i una política sostinguda de potenciació i mentalització dels possibles usuaris permetria un trànsit més fluid per la Conca d'Òdena, menys costos per a les economies familiars i més ecològic.

EL FUTUR DEMOGRÀFIC

Determinants demogràfics

L'evolució demogràfica depèn del saldo vegetatiu (naixements menys defuncions) i del saldo migratori (immigracions menys emigracions). El saldo migratori depèn, sobretot, de les perspectives econòmiques del territori. Si aquestes són bones, el saldo migratori no serà negatiu sinó més aviat positiu. Per això ha semblat oportú parlar primer del futur econòmic, ja que aquest determina el futur demogràfic.

Tanmateix, l'augment de la mobilitat de la població i la plena incorporació de la dona al treball han introduït nous fenòmens demogràfics. D'una banda, les famílies no sempre canvien de residència quan un dels dos membres de la parella perd el lloc de treball que tenia en un municipi de la comarca, ja que, si cal, aquest es desplaça diàriament a treballar a les comarques veïnes. D'altra banda, la proximitat de la comarca d'Anoia, amb preus del sòl raonables i amb una major qualitat de vida que en determinades zones metropolitanes, pot fer que persones que han tingut sempre el lloc de treball en comarques com el Baix Llobregat

decideixin fixar el seu domicili en un municipi pròxim a aquesta comarca però dins de la comarca d'Anoia.

Un tercer fenomen relativament nou comporta també canvis demogràfics. És la conversió de la segona residència en la primera. Això ja passa des de fa uns deu anys amb persones jubilades, per edat o anticipadament, que residien a Barcelona o a la corona de municipis més pròxima, i que van decidir vendre's el pis de primera residència o cedir-lo als fills o, si estaven de lloguer, reduir-se

aquest cost i traslladar la residència real i formal a l'habitatge dels caps de setmana i de les vacances.

Evolució demogràfica

El quadre 1 mostra l'evolució de la població dels municipis de la comarca d'Anoia entre 1900 i 1996. Cal destacar el creixement constant de la comarca durant tot el segle XX.² Aquest creixement s'ha donat d'una forma accelerada entre

2. Vegeu Solé Vilanova, 1984, pàg. 73.

QUADRE 1. POBLACIÓ DELS MUNICIPIS DE LA COMARCA D'ANOIA. 1900-1996

POBLACIÓ DE DRET									
ZONA	MUNICIPI	1900	1940	1960	1981	1991	1996	VARIACIÓ 1960-81 %	VARIACIÓ 1981-96 %
4	ARGENÇOLA	510	672	382	221	195	163	-42,1	-26,2
4	BELLPRAT	315	322	187	107	89	87	-42,8	-18,7
5	BRUC, EL	1.186	757	855	652	753	876	-23,7	+34,4
5	CABRERA D'IGUALADA	328	337	333	139	216	341	-58,3	+145,3
3	CALAF	1.396	1.705	2.258	3.231	3.207	3.148	+43,1	-2,6
3	CALONGE DE SEGARRA	431	451	375	199	197	185	-46,9	-7,0
6	CAPELLADES	2.629	2.276	2.466	4.883	5.031	5.021	+98,0	+2,8
6	CARME	817	723	683	717	679	685	+5,0	-4,5
3	CASTELLFOLLIT DE RIUBREGÓS	410	390	451	276	250	238	-38,8	-13,8
6	CASTELLOLÍ	457	529	530	452	435	424	-14,7	-6,2
4	COPONS	777	537	514	324	262	265	-37,0	-18,2
1	IGUALADA	10.442	15.981	19.558	31.532	31.855	32.512	+61,2	+3,1
4	JORBA	785	635	684	471	513	561	-31,1	+19,1
4	LLACUNA, LA	1.420	1.169	1.098	729	792	842	-33,6	+15,5
5	MASQUEFA	959	1.335	1.098	2.287	2.653	3.369	+108,3	+47,3
4	MONTMANEU	303	356	317	309	236	217	-2,5	-29,8
2	ÒDNA	1.239	1.210	1.715	2.586	2.534	2.656	+50,8	+2,7
6	ORPÍ	324	330	257	158	154	149	-38,5	-5,7
5	PIERA	2.663	3.248	3.266	4.730	6.013	7.574	+44,8	+60,1
5	PIEROLA, ELS HOSTALETS DE	923	1.047	923	841	921	1.138	-8,9	+35,3
6	POBLA DE CLARAMUNT, LA	1.074	1.130	1.173	1.683	1.635	1.687	+43,5	+0,2
3	PRATS DE REI, ELS	883	741	836	619	562	552	-26,0	-10,8
3	PUJALT	330	485	352	170	176	179	-51,7	+5,3
4	RUBIÓ	337	504	338	136	117	121	-59,8	-11,0
3	ST. MARTÍ DE SESGUEIOLES	568	620	596	415	363	371	-30,4	-10,6
4	ST. MARTÍ DE TOUS	797	1.085	1.021	1.027	946	946	+0,6	-7,9
3	ST. PERE SALLAVINERA	300	364	304	183	185	167	-39,8	-8,7
2	STA. MARGARIDA DE MONTBUI	531	878	2.012	8.178	9.308	9.113	+306,5	+11,4
4	STA. MARIA DE MIRALLES	409	530	236	98	108	96	-58,5	-2,0
6	TORRE DE CLARAMUNT, LA	713	710	555	1.220	1.545	2.011	+119,8	+64,8
5	VALLBONA D'ANOIA	767	679	678	1.049	1.040	1.037	+54,7	-1,1
3	VECIANA	284	512	504	211	163	173	-58,1	-18,0
2	VILANOVA DEL CAMÍ	446	644	1.714	8.368	9.317	10.060	+388,2	+20,2
	ANOIA	35.753	42.892	48.269	78.201	82.450	86.964	+62,0	+11,2

FONT: CENSOS DE POBLACIÓ.

1960 i 1981, a causa dels fluxos migratoris procedents de fora de Catalunya, i d'una forma més moderada entre 1981 i 1996.

A nivell municipal, s'observa que els municipis petits i rurals han perdut població de forma intensa entre 1960 i 1981, i de forma moderada entre 1981 i 1996. Aquesta moderació pot ser deguda al fet que els mitjans de transport privat permeten tenir un lloc de treball als centres industrials sense canviar el lloc de residència dins la mateixa comarca.

Tots els municipis que l'any 1960 tenien més de mil habitants creixen entre 1960 i 1996, excepte la Llacuna, que baixa entre 1960 i 1981, i Sant Martí de Tous, que es manté estable entre 1960 i 1981 i baixa molt lleugerament entre 1981 i 1996. Calaf, Òdena i la Pobla de Claramunt pugen entre 1960 i 1981, i s'estabilitzen entre 1981 i 1996.

Els municipis de Vilanova del Camí, Santa Margarida de Montbui, la Torre de Claramunt, Masquefa i Capellades són, per aquest ordre, els que mostren més dinamisme entre 1960 i 1981; Vilanova arriba a multiplicar-se per cinc i Montbui per quatre. Entre 1981 i 1996, el creixement d'aquests municipis és més moderat, però es posa en evidència el fenomen nou de la transformació de segones residències en primeres a tots els municipis que tenien urbanitzacions l'any 1983, com és el cas de Piera (3.300 habitatges), Masquefa (1.171), la Torre de Claramunt (950), Cabrera d'Igualada (549), els Hostalets de Pierola (330), el Bruc (250) i la Llacuna (115).³ Aquests municipis, que el 1981 tenien una població conjunta de

10.598 habitants, creixen un 52,4% entre 1981 i 1996, i passen a tenir 16.151 habitants. En canvi, en aquest període el conjunt de la comarca creix només un 11,2%.

Igualada augmenta de forma significativa la seva població entre 1960 i 1981, en créixer un 61,2%, i de forma molt moderada (un 3,1%) entre 1981 i 1996, tot i que no perd població com Manresa (un 3,9%) ni s'estanca com Vic (un 0,8%), per citar capitals homòlogues i amb una major extensió municipal. Igualada té dificultats per créixer perquè només té 8,7 km² de superfície i el sòl disponible és molt limitat, cosa que el fa més car i provoca que el flux immigratori s'estableixi principalment a la rodalia, on el sòl per habitatge és més barat. Si s'observa el quadre 2, es veu que, mentre que en el període 1960-81 Igualada creixia un 61,2%, la rodalia formada per Òdena, Montbui i Vilanova creixia un 251,6%; i que, mentre que en el període 1981-96 Igualada augmentava la seva població en un 3,1%, la rodalia ho feia en un 14,1%.

Pes demogràfic de les zones

Vist el diferent dinamisme dels municipis, és evident que les diverses zones geogràfiques de la comarca no han tingut la mateixa evolució demogràfica. El mapa 1 -reproduït al començament d'aquest treball- mostra la comarca d'Anoia dividida en sis zones i el quadre 2 mostra l'evolució i el pes demogràfic de cada una d'aquestes zones que, per la seva situació geogràfica, tenen dinàmiques particulars.

3. *Ibidem*, pàg. 229

QUADRE 2. EVOLUCIÓ I PES DEMOGRÀFIC DE LES ZONES DE LA COMARCA. 1900-1996

ZONES	NÚM.	1900		1940		1960		1981		1991		1996		VARIACIÓ 1960-81 %	VARIACIÓ 1981-96 %
		HAB.	%	HAB.	%	HAB.	%	HAB.	%	HAB.	%	HAB.	%		
IGUALADA	1	10.442	29,2	15.981	37	19.558	40,5	31.532	40,3	31.855	38,6	32.512	37,4	+61,2	+3,1
RODALIA D'IGUALADA	2	2.216	6,2	2.732	6,4	5.441	11,3	19.132	24,5	21.159	25,7	21.829	25,1	+251,6	+14,1
ALTIPLÀ DE CALAF	3	4.602	12,9	5.268	12	5.676	11,8	5.304	6,8	5.103	6,2	5.013	5,8	+0,7	-5,5
ZONA OEST	4	5.653	15,8	5.810	14	4.777	9,9	3.422	4,4	3.258	4,0	3.298	3,8	-28,4	-3,6
ZONA EST (PIERA)	5	6.826	19,1	7.403	17	7.153	14,8	9.698	12,4	11.596	14,1	14.335	16,5	+35,6	+47,8
ZONA SUD (CAPELLADES)	6	6.014	16,8	5.698	13	5.664	11,7	9.113	11,7	9.479	11,5	9.977	11,5	+60,9	+9,5
ANOIA	-	35.753	100	42.892	100	48.269	100	78.201	100	82.450	100	86.964	100	+62,0	+11,2

FONT: CENSOS DE POBLACIÓ.

El municipi d'Igualada -zona 1- creix entre 1960 i 1981 al mateix ritme que el conjunt de la comarca, i per això manté un pes relatiu idèntic. En canvi, té un creixement inferior al de la comarca entre 1981 i 1996 i per això perd una mica de pes, en situar-se en el 37,4% de la població de la comarca. La rodalia d'Igualada -zona 2- passa de tenir una importància demogràfica de l'11,3% el 1960 a superar el 25% a partir de 1991. En conjunt, el que es podria anomenar Conca d'Òdena restringida -zones 1 i 2- té un pes del 51,8% el 1960, puja fins al 64% entre 1981 i 1991 i baixa lleugerament fins al 62,5% el 1996. Cal destacar, per tant, que aquesta Conca d'Òdena restringida, la gran Igualada, engloba més de cinquanta mil habitants el 1981, final del gran període d'immigració, i comptabilitza 54.341 habitants el 1996. Això representa gairebé els dos terços de la població de la comarca.

La Zona Est, centrada a Piera i Masquefa, perd pes relatiu en un primer període, en passar d'un 14,8% el 1960 al 12,4% el 1981, però recupera quatre punts entre 1981 i 1996, i se situa en un 16,5%. En el futur és molt probable que aquesta zona creixi per sobre de la mitjana de la comarca i que, per tant, el seu pes relatiu continuï augmentant a causa de dos factors: la influència de l'àrea industrial Martorell-Abrera i la conversió de segones residències en primeres. Precisament aquesta Zona Est és la que ja ha tingut major creixement entre 1981 i 1996 (un 47,8%), mentre que en el període 1960-1981 la de major creixement havia estat la rodalia d'Igualada (un 251,6%), seguida d'Igualada (un 61,2%) i de la Zona Sud (Capellades-Pobla) (un 60,9%).

Precisament la Zona Sud, centrada a Capellades i la Pobla de Claramunt, mostra un paral·lelisme total amb el conjunt de la comarca d'Anoia en el creixement demogràfic moderat, però sostingut. Per aquest motiu, el pes relatiu d'aquesta zona s'ha mantingut totalment estable al voltant d'un 11,5%, tant en el període 1960-81 com en el 1981-96.

L'altiplà de Calaf perd població de forma moderada però constant, tant en el període 1960-81 com en el 1981-96. Atès que el conjunt de la comarca d'Anoia no en perd, sinó que en guanya tant en un període com en l'altre, l'altiplà de Calaf perd pes relatiu de forma significativa entre 1960 i 1981, en passar d'un 11,8% a un 6,8%, i en continua perdent fins a un 5,7% entre 1981 i 1996.

Finalment, la Zona Oest, al voltant de l'eix Jorba-Tous-la Llacuna, mostra una pèrdua de població significativa entre 1960 i 1981, que comporta passar d'un pes de gairebé un 10% a un pes d'un 4,4%. En el període 1981-96, la pèrdua demogràfica és menor, fins a estabilitzar-se entre 1991 i 1996, però el seu pes relatiu dins una comarca lleugerament dinàmica baixa fins a un 3,8%.

Créixer o no créixer

Quan s'especula sobre el futur demogràfic d'un territori com la comarca d'Anoia, que ha crescut en població durant els darrers quaranta anys, sembla que la pregunta obligada és la següent: continuarà creixent la comarca? Actualment, però, també es pot plantejar d'una altra manera: cal créixer?

Certament, créixer en quantitat no és sinònim de créixer en qualitat, i algunes comarques o municipis de l'àrea metropolitana ens demostren que pot ser tot el contrari. Ara bé, un territori no creix o decreix en població segons vulguin els seus ciutadans o els seus representants polítics, sinó que, com ja s'ha comentat, depèn de factors econòmics, tecnològics i sociològics en els quals les administracions públiques només poden fer ajustos.

Les moderadament bones perspectives pròpies de la comarca i la influència creixent que sobre el vessant sud-est de la comarca té el desenvolupament del Baix Llobregat fan pensar en un creixement demogràfic suau de la comarca d'Anoia, que es complementarà amb la població envellida que abandonarà la primera residència de l'àrea metropolitana de Barcelona i transformarà la segona residència en primera en un municipi de la comarca d'Anoia.

Sembla que el Pla Territorial de Catalunya, elaborat per la Generalitat, situa la població de l'Anoia de l'any 2025 en uns 115.000 habitants. Això suposaria un augment d'un 36% respecte a la població de 1996, que creiem francament optimista. La nostra intuïció ens diu que la comarca d'Anoia creixerà de forma més moderada, com ha fet entre 1981 i 1996, i que, per tant, el 2025 la població haurà crescut al voltant d'un 20% i se situarà en els 105.000 habitants.

EL FUTUR DE LA COHESIÓ COMARCAL

La realitat comarcal

La comarca d'Anoia, formada per 33 municipis, fou restablerta per una llei d'ordenació territorial aprovada pel Parlament de Catalunya el 1987. L'actual comarca administrativa, que porta el nom del riu que la vertebrava, té el seu origen en la comarca nova creada l'any 1936 per la conselleria d'Economia de la Generalitat, a proposta de la ponència de la Divisió Territorial de Catalunya.⁴ Des d'una perspectiva localista, la demarcació anomenada per alguns comarca d'Igualada i per d'altres Conca d'Òdena hauria estat segurament la solució més natural de delimitació territorial. Però, vist des d'una perspectiva global de Catalunya, no era possible deixar zones mortes (amb municipis sense pertinença a una comarca), ni zones comunes (amb municipis pertanyents a més d'una comarca), ni grans desproporcions en la grandària de les comarques. Per tant, es pot interpretar que la proposta de crear la comarca d'Anoia va ser una proposta pragmàtica, però no necessàriament una mala proposta.

4. La comarca de 1936 comprenia els 33 municipis actuals més el de La Molsosa. El 1987, en reimplantar-se la divisió comarcal, aquest municipi va sol·licitar la incorporació a la comarca del Solsonès, sol·licitud que, contemplada amb una certa passivitat tant per Igualada com pels restants municipis de la comarca d'Anoia, va aprovar el Parlament de Catalunya.

En qualsevol cas, és un fet que l'any 1936, havent esclatat ja la guerra civil, la comarca neix artificialment i, doncs, mancada de cohesió interna i de consciència col·lectiva per part de la població. El resultat final de la guerra imposa un silenci en aquest tema, com en tants d'altres. Hauran de passar més de trenta anys perquè els seus habitants, a principis dels setanta, comencin a assumir el nom de comarca d'Anoia i aquest sigui utilitzat per la premsa escrita.⁵

Avui, la comarca d'Anoia no està prou cohesionada però ho està més que el 1936, i més que a principis dels setanta, quan de forma espontània es va començar a adquirir el sentit de pertinença. Un botó de mostra d'aquesta major cohesió és la gran acceptació que un setmanari nascut el 1982 -*La Veu de l'Anoia*- té per tota la comarca, i val a dir que ha estat un dels factors que més ha contribuït i està contribuint a la cohesió de la comarca. Tanmateix, la gent de l'altiplà de Calaf o l'Alta Anoia continua tenint un ull mirant a Igualada i un altre mirant a Manresa, i sens dubte l'obertura de l'Eix Transversal el 1997 la fa sentir més pròxima que abans al Bages, tot i haver assumit mínimament la pertinença a l'Anoia. El Bruc, Piera, els Hostalets de Pierola i Masquefa no tenen la cohesió subcomarcal que té l'altiplà de Calaf, però en canvi sofreixen individualment una atracció laboral i econòmica per part del Baix Llobregat i l'àrea metropolitana en general, que serà encara més intensa en el futur i que serà un fre per la cohesió comarcal. La Torre de Claramunt, Capellades, Vallbona i Cabrera d'Anoia, integrades plenament a la comarca però vinculades tradicionalment a l'activitat vinícola del Penedès, entraran en un procés de major influència i atracció d'aquesta comarca amb l'obertura recent de la nova carretera fins a Sant Pere de Riudebitlles (i posteriorment fins a Vilafranca). Cal observar que la millora de les carreteres interiors cohesionava una comarca, però la millora de les carreteres intercomarcals

5. Vegeu Solé Vilanova, 1987.

genera una força centrífuga i una major relació entre els municipis d'una banda i altra.

Factors de cohesió

Hom pot imaginar quatre tipus de demarcacions cohesionades o cohesionables. Primer, la comarca que constitueix una unitat geofísica perquè és una vall encerclada per muntanyes. Segon, la comarca que consisteix en un *continuum* urbà dins una àrea metropolitana. Tercer, la comarca formada per una sèrie de ciutats mitjanes posicionades en xarxa. I quart, la comarca formada per poblacions petites i una capital gran o que almenys representa dos terços de la població del territori. Doncs bé, aquest és el cas de la comarca d'Anoia i, per tant, serà fonamental el paper que jugui la ciutat d'Igualada per tal d'aglutinar la comarca. Per aquest motiu, el bon exercici de la capitalitat ha de ser el primer factor de cohesió. Però, des de principis dels setanta, en què es reprèn la consciència de comarca, Igualada no ha exercit -o ha exercit insuficientment- aquesta capitalitat.⁶ Ha tingut una manca de lideratge i convocatòria, no ha actuat com un *lobby* per a tots els afers de la comarca que es coïen en algun despatx oficial de Barcelona, no ha sabut dur a terme un pla estratègic comarcal que tingués com a objectiu la integració. Cal posar en relleu que aquesta capitalitat no pot quedar excusada i transferida al Consell Comarcal de l'Anoia a partir de 1988, ja que els consells comarcals neixen pràcticament sense competències i sense recursos, i encara avui estan força mancats de totes dues coses.

Un segon factor de cohesió ha de ser una bona xarxa de carreteres interiors i de camins veïnals ben cuidats. Però no solament les carreteres interiors són necessàries, sinó que cal un bon servei de transport públic -complementari del tren- que

permeti a joves i grans desplaçar-se sense dependències, per motius d'estudis, treball, sanitat, cultura o oci. Potser aquest transport públic s'ha de planificar bé, mancomunat bé i subvencionat bé, temporalment o de forma indefinida.

Un tercer factor de cohesió seria la bona oferta de serveis públics especialitzats (escoles professionals, escoles de música, centres sanitaris, centres d'educació especial, centres d'assistència social especialitzada, etc.) a la capital de comarca, i la coordinació entre l'oferta que es fa per tota la comarca, coordinació que es faria de forma més eficaç des d'Igualada. Un quart factor de cohesió hauria de ser la qualitat i quantitat de botigues, bars i restaurants, cultura i oci que pugui oferir la capital de comarca.

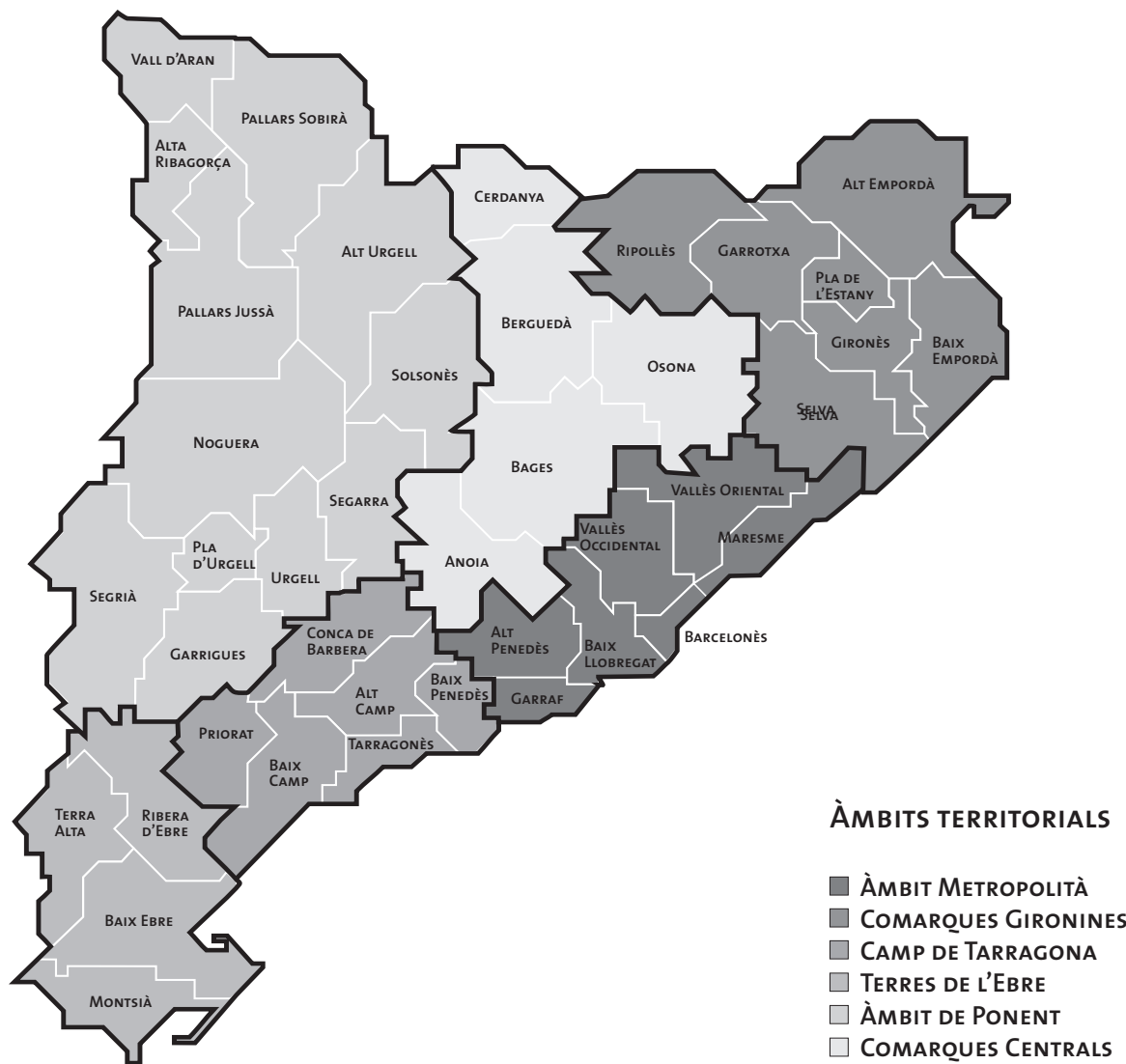
Un cinquè factor de cohesió ha de ser el Consell Comarcal, que s'ha d'adaptar a les circumstàncies de cada territori i que ha de saber treballar conjuntament amb la capital de comarca. El Consell Comarcal de l'Anoia ha de ser, en primer lloc, útil, per guanyar la confiança dels municipis; ha d'actuar com una empresa de serveis públics a l'abast dels ajuntaments; ha de ser un fòrum de debat dels alcaldes i també dels regidors dels municipis de la comarca; i ha de canalitzar les inquietuds i interessos de la comarca. Ara bé, ni els consells comarcals, en general, ni el de l'Anoia, en particular, no poden suplantar el paper de l'alcalde de la capital de comarca, perquè aquest té un pes polític insubstituïble, que en el cas de la comarca d'Anoia cal que exerceixi extensament en pro de la cohesió del territori.

EL FUTUR DE L'ANOIA EN ELS ÀMBITS TERRITORIALS DE CATALUNYA

Àmbits territorials

El Pla Territorial de Catalunya estableix sis grans demarcacions o àmbits, tal com mostra el mapa 2. La comarca d'Anoia apareix dins l'àmbit de les anomenades Comarques Centrals. No hi ha

6. Això ja ho denunciava l'any 1979 l'autor d'aquest article, sota el títol "La responsabilitat comarcal de la ciutat d'Igualada", en el bisetmanari *Igualada, periòdic de l'Anoia* del 24 de novembre i 1 de desembre.

res de definitiu sobre la delimitació d'aquests àmbits i menys encara sobre el paper administratiu i polític que poden jugar en el futur, en substitució de les actuals províncies.

L'extensió de les Comarques Centrals també té un caire de provisionalitat, perquè encara no hi ha un convenciment o acord entre la població d'algunes de les comarques implicades. Aquest és el cas de l'Anoia, però també el d'Osona, i el de la Cerdanya i el Ripollès. Per aquest motiu, es pre-

senta el quadre 3, amb les diferents comarques i el pes demogràfic de cada una d'elles dins les diverses opcions possibles de Comarques Centrals. Es destaca l'opció 5, que coincideix amb la del Pla Territorial, i sembla la més plausible.

La comarca d'Anoia, i en particular Igualada, han tingut tradicionalment una vocació barcelonina. Però s'ha de tenir en compte que aquesta inclinació la tenen molts territoris i ciutats pròximes a Barcelona, atesa la força d'atracció que aquesta té.

QUADRE 3. ÀMBIT DE LES COMARQUES CENTRALS. OPCIONS

POBLACIÓ 1996										
	OPCIÓ 1		OPCIÓ 2		OPCIÓ 3		OPCIÓ 4		OPCIÓ 5	
	HAB.	%	HAB.	%	HAB.	%	HAB.	%	HAB.	%
ANOIA	86.964	30,1	86.964	28,8	86.964	19,8	86.964	19,3	86.964	20,5
BAGES	152.586	52,7	152.586	50,5	152.586	34,8	152.586	33,8	152.586	35,9
BERGUEDÀ	38.606	13,3	38.606	12,8	38.606	8,8	38.606	8,6	38.606	9,1
SOLSONÈS	11.171	3,9	11.171	3,7	11.171	2,5	11.171	2,5	11.171	2,6
CERDANYA	-	-	12.757	4,2	-	-	12.757	2,8	12.757	3,0
OSONA	-	-	-	-	122.923	28,0	122.923	27,2	122.923	28,9
RIPOLLÈS	-	-	-	-	26.365	6,0	26.365	5,8	-	-
TOTAL	289.327	100,0	302.084	100,0	438.615	100,0	451.372	100,0	425.007	100,0

POBLACIÓ 1975										
	OPCIÓ 1		OPCIÓ 2		OPCIÓ 3		OPCIÓ 4		OPCIÓ 5	
	HAB.	%	HAB.	%	HAB.	%	HAB.	%	HAB.	%
ANOIA	72.701	26,4	72.701	25,2	72.701	17,6	72.701	17,1	72.701	18,4
BAGES	148.256	53,8	148.256	51,5	148.256	36,0	148.256	34,9	148.256	37,5
BERGUEDÀ	43.205	15,7	43.205	15,0	43.205	10,5	43.205	10,2	43.205	10,9
SOLSONÈS	11.290	4,1	11.290	3,9	11.290	2,7	11.290	2,7	11.290	2,9
CERDANYA	-	-	12.609	4,4	-	-	12.609	3,0	12.609	3,2
OSONA	-	-	-	-	107.232	26,0	107.232	25,2	107.232	27,1
RIPOLLÈS	-	-	-	-	29.673	7,2	29.673	7,0	-	-
TOTAL	275.452	100,0	288.061	100,0	412.357	100,0	424.966	100,0	395.293	100,0

FONT: ANUARI ESTADÍSTIC DE CATALUNYA, 1998, PÀG. 107.

QUADRE 4. COMARQUES CENTRALS. POBLACIÓ I MUNICIPIS

	POBLACIÓ 1996		POBLACIÓ 1975		VARIACIÓ	NOMBRE DE MUNICIPIS 1996 (SEGONS MILERS D'HAB.)						
	HAB.	%	HAB.	%	1975-96 %	-0,5	0,5-2	2-5	5-10	10-50	+ 50	TOTAL
ANOIA	86.964	20,5	72.701	18,4	+ 19,6	15	9	4	3	2	-	33
BAGES	152.586	35,9	148.256	37,5	+ 2,9	9	9	7	9	-	1	35
BERGUEDÀ	38.606	9,1	43.205	10,9	- 10,6	20	7	2	1	1	-	31
SOLSONÈS	11.171	2,6	11.290	2,9	- 1,1	13	1	-	1	-	-	15
CERDANYA	12.757	3,0	12.609	3,2	+ 1,2	12	3	-	1	-	-	16
OSONA	122.923	28,9	107.232	-	+ 15,0	21	14	10	3	3	-	51
TOTAL	425.007	100,0	395.293	100,0	+ 7,5	90	43	23	18	6	1	181

FONT: ANUARI ESTADÍSTIC DE CATALUNYA, 1998, PÀGS. 107 I 108.

QUADRE 5. ÀMBIT METROPOLITÀ DE BARCELONA. POBLACIÓ I MUNICIPIS

	POBLACIÓ 1996		POBLACIÓ 1975		VARIACIÓ	NOMBRE DE MUNICIPIS 1996 (SEGONS MILERS D'HAB.)						
	HAB.	%	HAB.	%	1975-96 %	-0,5	0,5-2	2-5	5-10	10-50	+ 50	TOTAL
ANOIA	86.964	2,0	72.701	1,8	+ 19,6	15	9	4	3	2	-	33
BARCELONÈS	2.131.378	49,4	2.412.613	59,0	- 11,7	-	-	-	-	1	4	5
BAIX LLOBREGAT	643.419	14,9	511.971	12,5	+ 25,7	-	2	6	5	12	4	29
MARESME	318.891	7,4	231.112	5,6	+ 38,0	1	4	7	10	7	1	30
VALLÈS OCCIDENTAL	685.600	15,9	545.591	13,3	+ 25,7	2	2	3	4	8	4	23
VALLÈS ORIENTAL	285.129	6,6	194.564	4,8	+ 46,5	8	10	8	6	10	1	43
ALT PENEDÈS	73.196	1,7	60.958	1,5	+ 20,1	4	16	5	1	1	-	27
GARRAF	90.435	2,1	62.904	1,5	+ 43,8	-	2	1	-	3	-	6
TOTAL	4.315.012	100,0	4.092.414	100,0	+ 5,4	30	45	34	29	44	14	196

FONT: ANUARI ESTADÍSTIC DE CATALUNYA, 1998, PÀGS. 107 I 108.

L'estreta relació, sobretot industrial i comercial, que l'Anoia ha tingut i té amb Barcelona obliga a sospesar els pros i contres de pertànyer a les Comarques Centrals o a l'Àmbit metropolità de Barcelona.

Tal com es mostra en el quadre 4, les Comarques Centrals representarien per a l'Anoia estar en un àmbit que acull 425.007 habitants i que, en els darrers vint anys, ha crescut de forma moderada (un 7,5%). El pes demogràfic de l'Anoia seria del 20,5%, dos punts més que fa vint anys, atès que l'Anoia és la comarca amb un major creixement de la població en aquest període (un 19,6%). Dels set municipis més grans de 10.000 habitants que hi hauria en aquest àmbit territorial, dos -Igalada i Vilanova del Camí- serien de l'Anoia. Igalada (32.512 habitants l'any 1996) seria la segona ciutat de la demarcació, seguida de Vic (30.397 hab.), per darrere de Manresa (64.385 hab.), però per davant de Manlleu (17.035 hab.) i de Berga (14.207 hab.).

L'Àmbit metropolità de Barcelona equival a la Regió I del Pla Director elaborat per a l'àrea barcelonina als anys cinquanta. Ni en el Pla Director ni en el Pla Territorial no s'ha inclòs mai la comarca d'Anoia, fet que cal tenir present. No obstant això, en el quadre 5 es mostra l'Àmbit metropolità de Barcelona amb la comarca d'Anoia inclosa. Dins aquest territori, amb 4.315.012 habitants l'any 1996, l'Anoia tindria un pes d'un 2,0% i Igalada seria la vint-i-tresena ciutat en importància demogràfica.

Tot i que no estigui clar quina serà en el futur l'ordenació territorial definitiva de Catalunya, és de suposar que, si aquests sis àmbits -que podrien ser set- arriben a substituir les províncies, llavors reforçaran el seu paper de delegacions territorials de la Generalitat i d'ens supramunicipals, amb competències segurament en temes d'ensenyament primari i secundari, assistència sanitària primària i hospitalària, assistència social i habitatge i protecció del medi ambient. Les grans infraestructures (carreteres i autovies, trens i recursos

hidràulics) ben segur que es mantindran centralitzades en el govern de la Generalitat. Les institucions polítiques que presidissin els sis àmbits territorials podrien ser d'elecció indirecta com les actuals diputacions o passar a ser elegides de forma directa, com recomana la Carta Europea d'Autonomia Local, si s'aprovés una nova llei electoral catalana.

Factors determinants

Els factors que poden determinar l'encaix d'una comarca en un o altre àmbit territorial poden ser les arrels històriques i la tradició, les comunicacions, les relacions econòmiques, el pes polític i l'afinitat demogràfica.

Les arrels històriques i les relacions tradicionals poden ser un determinant quan són recents i han estat fortes, però no sembla que el fet que Igalada fos acceptada com a *carrer de Barcelona* el 1385, ni les relacions lògiques que moltes ciutats han tingut i tenen amb la capital del Principat pugui ser un factor decisiu per a una comarca que no pertany a la primera corona de Barcelona, on la continuïtat urbana és evident.

Les comunicacions, la proximitat i la facilitat d'accés als centres de decisions i d'equipaments pot ser un determinant a l'hora de decidir l'encaix d'una comarca en un o altre àmbit. Igalada i la majoria de municipis de l'Anoia tenen bona comunicació amb Barcelona i dolenta amb el Bages. Però això no constitueix un obstacle físic insalvable, sinó que és una qüestió important però modificable i solucionable a curt termini, ja que està previst que una bona carretera enllaci Igalada amb Manresa i l'Eix Transversal abans del 2004. Per tant, totes les valoracions i anàlisis alternatives s'han de fer considerant allò que amb voluntat política és modificable a curt termini, i la carretera d'Igalada a Manresa ho és, per molt retard que porti.

Les relacions econòmiques i laborals poden ser un factor determinant, però no necessàriament decisiu. D'una banda, s'ha d'insistir que totes les

comarques de la segona corona de Barcelona tenen relacions econòmiques intenses i relacions laborals creixents amb la ciutat comtal i, per tant, considerar aquest criteri ens portaria a un àmbit metropolità equivalent a mig Catalunya. D'altra banda, les relacions econòmiques responen a les lleis dels mercats (de capital, treball, béns i serveis) i se les ha d'ajudar amb infraestructures i comunicacions, però seguiran sempre el seu propi curs, al marge dels àmbits territorials establerts per organitzar la vida pública i la prestació de serveis públics. És a dir, una cosa no treu l'altra, perquè són dues coses independents. Per tant, l'Anoia pot continuar tenint relacions econòmiques estretes amb el Barcelonès, el Baix Llobregat i el Vallès, segons determinin les necessitats de les empreses, i pertànyer a l'àmbit de les Comarques Centrals a l'hora de crear-se l'organització administrativa pública definitiva de Catalunya.

El pes polític i la capacitat administrativa per intervenir en la presa de decisions públiques en una demarcació és un determinant important a l'hora de decantar-se per una o altra opció territorial. Ja s'ha vist (quadres 4 i 5) que el pes demogràfic de l'Anoia seria d'un 2% en l'Àmbit metropolità de Barcelona i d'un 20% en les Comarques Centrals, i que en l'Àmbit metropolità es trobaria amb vint-i-dues ciutats demogràficament més importants, mentre que a les Comarques Centrals s'hauria de disputar el segon lloc amb la ciutat de Vic.

L'afinitat demogràfica i social és, al nostre entendre, un factor determinant i decisiu a l'hora de valorar la idoneïtat de l'encaix de la comarca d'Anoia a les Comarques Centrals o a l'Àmbit metropolità de Barcelona. Recordem que l'ordenació territorial ha de servir per establir unes administracions públiques que actuïn com a ens supramunicipals i supracomarcal i com a delegacions territorials de la Generalitat, per prestar segurament una sèrie de serveis públics que tindran en comú el fet que van **directament** adreçats a la persona (ensenyament, sanitat, assistència social, cultura, etc.). Per aquest motiu, el que cal tenir en

compte és si la població de les comarques amb què la comarca d'Anoia s'hauria d'associar té característiques comunes, problemes i necessitats semblants i preferències i gustos coincidents. Si existeix una certa similitud de plantejaments i es requereixen solucions semblants, tot és molt més fàcil de dur a terme. Si els problemes són d'una gravetat molt desigual i les característiques dels serveis públics requerits són molt diverses entre unes i altres comarques, llavors tot és més complicat i és més difícil satisfer totes les parts.

En l'annex estadístic es presenten sis quadres que pretenen reflectir la realitat socioeconòmica i el nivell d'equipaments públics de les Comarques Centrals i de l'Àmbit metropolità de Barcelona. El lector podrà fer la seva pròpia anàlisi comparativa. Aquí hom es limitarà a posar en relleu alguns trets comuns entre la comarca d'Anoia (A) i les Comarques Centrals (CC) i potser diferents dels de les comarques de l'Àmbit metropolità (AM), i es deixarà que el lector observi després les similituds i divergències de detall per ell mateix.

El quadre A.1 mostra les grans diferències en densitat de població (A: 100 hab/km², CC: 69 hab/km² i AM: 1.306 hab/km²), les diferències en la població nascuda a Catalunya (A: 73%, CC: 78% i AM: 65%) i de 65 anys o més (A: 16%, CC: 18% i AM: 16%). La taxa de creixement natural de l'Anoia (+0,23%) és més pròxima a la de l'Àmbit metropolità (+0,47%) que a la del conjunt de les Comarques Centrals (-0,61%). El quadre A.2 mostra la comarca d'Anoia en la banda baixa, tant en termes de PIB per càpita (A: 89 respecte a una base igual a 100 el 1990 i 80 el 1997) com en termes de renda bruta familiar disponible per càpita (A: 90 el 1991 i 90 el 1995), mentre que tant les Comarques Centrals com l'Àmbit metropolità es troben en la mitjana de 100 de Catalunya. Per sectors, el PIB industrial de la comarca d'Anoia (43,7%) destaca per sobre de totes les comarques. El PIB del sector serveis del 47,2% és dels més baixos de les Comarques Centrals i està molt per sota del 61% de mitjana de Catalunya, influït per l'alt percentat-

ge del Barcelonès (72%). El PIB agrari és clarament superior a les Comarques Centrals, tot i que l'Anoia i el Bages el tenen relativament baix.

En el quadre A.3 es mostra la població ocupada per sectors i, una vegada més, destaca l'elevada proporció de persones ocupades a la indústria a l'Anoia respecte a les altres comarques (A: 49%, CC: 42% i AM: 33%), mentre la importància s'inverteix en el sector serveis (A: 41%, CC: 45% i AM: 60%). El quadre A.3 també ofereix les dades de l'atur registrat i l'Anoia mostra unes xifres relativament altes, més semblants a les de les comarques de l'Àmbit metropolità que a les de les Comarques Centrals. Pot ser que el sistema propi de fabricació del ram del gènere de punt, tan important a la comarca d'Anoia, hi tingui alguna cosa a veure. La mobilitat laboral és molt més gran a les comarques de l'Àmbit metropolità que a les Comarques Centrals, tant pel que fa a residents que surten a treballar fora la comarca (A: 15%, CC: 12% i AM: 23%) com a forans que entren a treballar a la comarca (A: 8%, CC: 7% i AM: 24%). Aquesta mobilitat laboral comporta unes necessitats grans de transport públic i una repercussió positiva en el comerç i l'hosteleria.

El quadre A.4 mostra la proporció més baixa d'alumnes de tots els nivells en els centres públics al Barcelonès que a la resta de comarques, tant de l'Àmbit metropolità com a les Comarques Centrals. En l'ensenyament especial destaca que en les Comarques Centrals tots els centres són d'iniciativa privada. El percentatge de titulats superiors és, en general, molt més baix a les Comarques Centrals (7,2%) que a l'Àmbit metropolità (10,9%), a causa de l'efecte que hi produeix el Barcelonès (13,5%), el qual, per la proximitat dels centres universitaris i el nivell de població de Barcelona, té més possibilitats i facilitats d'accés als estudis universitaris. Destaca el baix percentatge de titulats superiors a la comarca d'Anoia (6,4%). D'altra banda, en el nombre de volums per 1.000 habitants en biblioteques públiques, l'Anoia (1.708 vol.) es troba clarament per sota de la mitjana de les Comarques

Centrals (2.872 vol.) i de l'Àmbit metropolità (2.738), que sens dubte està influït favorablement pel Barcelonès (3.913), comarca que concentra les grans biblioteques nacionals i universitàries. El quadre A.4 també mostra el coneixement de català de la població que el sap parlar (A: 81%, CC: 86% i AM: 71%) i que també el sap escriure (A: 52%, CC: 57% i AM: 43%).

El quadre A.5 mostra la major proporció de persones tractades per drogodependència -tabac, alcohol i drogues dures- en l'Àmbit metropolità (20 per./10.000 hab.), que a les Comarques Centrals (12 per./10.000 hab.). El nombre de centres hospitalaris per 10.000 habitants és superior en les Comarques Centrals (4,8), atesa la dispersió de la població, que en l'Àmbit metropolità (3,3). En canvi, el nombre de llits per 10.000 habitants és lleugerament superior en l'Àmbit metropolità (52,5) que en les Comarques Centrals (50), a causa de la concentració de grans hospitals a Barcelona.

Les places per 10.000 habitants a residències per a la gent gran varia sensiblement d'un àmbit a l'altre (CC: 76,1, AM: 50,7), i hi destaca el baix nombre de l'Anoia (34,6) en relació amb les seves comarques veïnes. En les places per 10.000 habitants als centres de dia per a la gent gran succeeix el mateix: el conjunt de les Comarques Centrals té un nombre més alt de places (8,8) que l'Àmbit metropolità (6,7), i l'Anoia un nombre més baix (5,3). El nombre de pensions assistencials per 10.000 habitants (A: 14, CC: 14 i AM: 21) i el de pensions no contributives per 10.000 habitants (A: 72, CC: 64 i AM: 85) també varia sensiblement entre àmbits territorials, sense que d'entrada se n'endevinin les causes.

Finalment, el quadre A.6 mostra les preferències polítiques en les darreres eleccions de cada nivell. S'observa que CiU treu proporcionalment el nombre més alt de vots en totes les eleccions a les Comarques Centrals i també a l'Anoia, excepte en les eleccions generals, en què és superada pel PSC. En canvi, a l'Àmbit metropolità, aquest partit té proporcionalment més vots en les eleccions gene-

als i en les municipals, però no en les del Parlament de Catalunya. El PP obté en totes tres eleccions un percentatge més alt de vots a l'Àmbit metropolità que a les Comarques Centrals i a ERC li passa al revés. A l'Anoia, els percentatges de vots que obté un i altre partit se situen entremig dels percentatges que obtenen en els àmbits esmentats. IC-Els Verds, a semblança dels resultats del PP, també obté un major nombre de vots a l'Àmbit metropolità que no a les Comarques Centrals, i els vots que obté a l'Anoia també estan a mig camí d'un i altre àmbit. Finalment, en les eleccions municipals, el nombre de vots destinats a grups independents és molt superior a les Comarques Centrals que a l'Àmbit metropolità, i és també força alt a l'Anoia.

CONCLUSIONS

El lector pot treure les conclusions de l'article. Es pot ser optimista respecte a les perspectives econòmiques de creixement moderat de la comarca, tot i haver perdut posicions en el rànquing de Catalunya. Augmentaran el nombre i la proporció d'empreses forànies i, per tant, en diferents aspectes la dependència de les decisions preses a fora de la comarca serà més gran, situació normal en una economia cada cop més dependent de les multinacionals i grans empreses.

L'evolució demogràfica anirà a remolc de l'economia, però les variacions que aquesta provoqui no seran tan fortes com anys enrere, perquè hi haurà un volum de població activa cada vegada més gran que viatjarà fins a 100 km diaris d'anada i de tornada per anar a treballar fora de la comarca de residència, si perd la feina i no en troba a la pròpia comarca. És d'esperar que la població total de l'Anoia augmentarà de forma moderada i envellirà en la mateixa proporció que en el conjunt de Catalunya en els propers anys.

La cohesió comarcal s'aconsegueix amb el temps i així ho demostra l'evolució dels darrers trenta anys. Ara bé, si Igualada actua amb imagi-

nació, responsabilitat i generositat, es podrà avançar a un ritme més alt que en el passat. El Consell Comarcal ha d'actuar a la mesura de les seves possibilitats però de forma conjunta i coordinada amb la capital de la comarca, que té el pes polític i econòmic decisiu.

El lloc d'encaix de la comarca d'Anoia és l'àmbit de les Comarques Centrals per proximitat física –malgrat la carretera pendent d'Igualada a Manresa–, per la capacitat d'intervenció directa i el protagonisme polític que s'hi pot exercir i, sobretot, per la probable afinitat demogràfica i social. Les relacions industrials i comercials de les empreses de l'Anoia amb el Barcelonès, el Vallès i el Baix Llobregat seguiran el curs que hagin de seguir, segons els interessos dels empresaris. Els polítics locals han de vetllar per les infraestructures i les comunicacions davant de la Generalitat, que continuarà essent-ne el principal responsable. Els anoiencs en general i els seus polítics en particular han d'accentuar les relacions amb les comarques veïnes, planificar estratègicament els objectius i projectes rellevants per a la comarca i saber estar preparats per ser influents i estar en els llocs on es prenguin les decisions polítiques de les Comarques Centrals en el futur immediat.

BIBLIOGRAFIA

Solé Vilanova, Joaquim. *Visió econòmica de l'Anoia*, col. Catalunya Comarcal. Barcelona: Caixa d'Estalvis de Catalunya, 1984.

Solé Vilanova, Joaquim. «Territori, població i identitat comarcal», a *Arrel*, núm. 18, p. 8-24. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1987.

JOAQUIM SOLÉ VILANOVA (Igualada, 1952) és doctor en economia i catedràtic de finances públiques a la Universitat de Barcelona. Especialitzat en finances autonòmiques i municipals i en ordenació territorial, és autor del llibre *Visió econòmica de l'Anoia* (1984) i coautor de *L'organització comarcal a Catalunya* (1994) i de *Informe sobre el actual sistema de financiación autonómica y sus problemas (Libro Blanco)* (1995).

EL FUTUR DE LA COMARCA D'ANOIA

ANNEX ESTADÍSTIC

QUADRE A.1. SUPERFÍCIE, ESTRUCTURA I MOVIMENTS DE POBLACIÓ. 1996

	SUPERFÍCIE		DENSITAT		POBLACIÓ NASCUDA A		POBLACIÓ DE 65		MOVIMENT NATURAL POBLACIÓ			LLARS	
	Km²	% CAT.	HAB / KM²		CATALUNYA, CENS 1996		ANYS I MÉS (%)		TAXA BRUTA	TAXA BRUTA	TAXA BRUTA	%	%
			1996	1975	HAB.	%	1996	1986	NATALITAT	MORTALITAT	CREIX. NAT.	1 PERS.	+ 4 PERS.
ANOIA	866,6	2,7	100,4	83,9	63.214	72,7	16,4	12,9	8,61	8,38	+ 0,23	15,7	14,1
BAGES	1.295,2	4,1	117,8	114,5	115.418	75,6	19,2	14,6	8,41	9,59	- 1,17	15,8	11,7
BERGUEDÀ	1.182,5	3,7	32,6	36,5	32.216	83,4	23,7	17,4	5,96	11,80	- 5,83	19,0	10,5
SOLSONÈS	998,6	3,1	11,2	11,3	9.856	88,2	19,4	14,8	8,41	9,40	- 0,98	18,5	18,6
CERDANYA	546,4	1,7	23,3	23,1	9.671	75,8	18,1	14,8	8,68	8,44	+ 0,23	23,5	11,9
OSONA	1.263,8	4,0	97,3	84,8	101.512	82,6	17,2	13,0	9,83	8,76	+ 1,06	14,7	14,1
COMARQUES CENTRALS	6.153,1	19,3	69,1	64,2	331.887	78,1	18,4	14,1	8,65	9,26	- 0,61	16,1	12,9
BARCELONÈS	143,1	0,4	14.897,4	16.859,6	1.382.252	64,9	18,5	13,2	8,15	9,96	- 1,81	20,7	9,0
BAIX LLOBREGAT	486,5	1,5	1.322,5	1.052,4	388.063	60,3	11,3	8,3	9,39	6,63	+ 2,76	12,2	13,2
MARESME	396,9	1,2	803,5	582,3	219.610	68,9	13,9	11,2	9,91	7,67	+ 2,23	15,2	12,9
VALLÈS OCCIDENTAL	580,7	1,8	1.180,6	939,5	447.874	65,3	12,8	9,7	10,07	6,85	+ 3,21	12,8	13,0
VALLÈS ORIENTAL	851,9	2,7	334,7	228,4	190.166	66,7	12,3	9,6	10,33	6,88	+ 3,45	12,8	13,2
ALT PENEDÈS	592,4	1,9	123,6	102,9	56.413	77,1	17,2	14,1	8,83	8,98	- 0,15	15,1	14,4
GARRAF	184,1	0,6	491,3	341,7	59.605	65,9	14,4	11,7	9,73	8,02	+ 1,71	18,5	10,7
ÀMBIT METROPOLITÀ	3.235,6	10,1	1.306,7	1.242,3	2.743.983	64,9	15,6	11,7	8,97	8,51	+ 0,47	17,3	10,9
CATALUNYA	31.895,3	100,0	190,9	177,5	4.165.361	68,4	16,3	12,4	8,96	8,77	+ 0,19	17,3	11,5

FONT: ANUARI ESTADÍSTIC DE CATALUNYA, 1998, PÀGS. 29, 113, 116, 121 I 121

QUADRE A2. PRODUCTE INTERIOR BRUT I RENDA BRUTA FAMILIAR DISPONIBLE. DIVERSOS ANYS

	PIB PER CÀPITA (1) (2)				RENDA BRUTA FAMILIAR DISPONIBLE (1) (2)				TAXA ANUAL ACUM. (3)	CONCENTRACIÓ PIB A CAT. (% SOBRE TOTAL)		PIB PER SECTORS 1997				
	1990		1997		1991 (PER CÀPITA)		1995 (PER CÀPITA)			1990-97 %	1990	1997	%	%	%	%
	MILERS PTES.	INDEX	MILERS PTES.	INDEX	MILERS PTES.	INDEX	MILERS PTES.	INDEX								
ANOIA	1.277,4	89	1.738,9	80	1.031,6	90	1.314,9	90	1,39	1,22	1,14	1,9	43,7	7,3	47,2	
BAGES	1.261,7	88	1.908,9	87	1.094,4	95	1.416,5	97	1,75	2,22	2,16	1,7	37,8	6,5	54,0	
BERGUEDÀ	1.205,9	84	1.800,6	82	1.096,2	95	1.428,6	98	1,32	0,54	0,51	5,4	34,5	8,4	51,8	
SOLSONÈS	1.489,2	104	2.007,6	93	1.072,5	93	1.412,8	97	0,86	0,19	0,17	8,8	33,1	16,6	41,4	
CERDANYA	1.571,0	110	2.279,5	101	1.387,9	120	1.907,8	131	1,15	0,22	0,22	5,9	9,6	15,8	68,7	
OSONA	1.423,2	99	2.003,9	92	1.189,6	103	1.550,4	106	1,68	1,93	1,86	4,7	39,4	7,5	48,4	
COMARQUES CENTRALS	ND	ND	ND	ND	1.117,3	97	1.450,0	100	ND	6,32	6,06	ND	ND	ND	ND	
BARCELONÈS	1.486,6	104	2.689,3	120	1.216,1	106	1.499,5	103	2,31	39,48	41,09	0,1	22,3	5,1	72,4	
BAIX LLOBREGAT	1.123,7	79	1.631,1	74	1.026,4	89	1.304,7	90	2,12	7,91	7,93	0,6	36,4	7,7	55,4	
MARESME	1.111,9	78	1.520,3	69	1.190,7	103	1.505,3	103	1,83	3,76	3,71	2,4	31,3	8,1	58,3	
VALLÈS OCCIDENTAL	1.315,9	92	1.890,4	86	1.063,3	92	1.362,5	94	2,01	9,86	9,79	0,3	37,7	6,9	55,1	
VALLÈS ORIENTAL	1.464,1	102	2.004,1	92	1.095,0	95	1.403,4	96	2,03	4,43	4,37	1,3	42,3	7,9	48,6	
ALT PENEDÈS	1.363,4	95	1.921,5	87	1.127,9	98	1.431,2	98	1,47	1,10	1,06	4,8	35,6	7,5	52,1	
GARRAF	1.191,2	83	1.528,0	68	1.145,2	99	1.475,3	101	2,25	1,06	1,09	2,0	23,6	10,6	63,8	
ÀMBIT METROPOLITÀ	ND	ND	ND	ND	1.153,5	100	1.441,1	99	ND	67,60	69,04	ND	ND	ND	ND	
CATALUNYA	1.430,5	100	2.213,4	100	1.153,2	100	1.458,0	100	1,95	100,00	100,00	1,8	30,0	7,0	61,2	

NOTES: 1: LA RENDA BRUTA FAMILIAR DISPONIBLE = PRODUCTE INTERIOR BRUT - IMPOSTOS PAGATS + TRANSFERÈNCIES I AJUTS PÚBLICS.

2: INDEX BASE CATALUNYA = 100

3: CREIXEMENT DEL PIB: TAXA ANUAL ACUMULATIVA.

FONT: ANUARI ESTADÍSTIC DE CATALUNYA, 1998, PÀG. 136, 138, 140 I 222, I ANUARI ECONÒMIC COMARCAL. CAIXA DE CATALUNYA, 1998, PÀG.44.

QUADRE A.3. POBLACIÓ ACTIVA I MOBILITAT LABORAL. 1996

	POBLACIÓ ACTIVA		ATUR REGISTRAT		POBLACIÓ OCUPADA PER SECTORS				MOBILITAT LABORAL		
	1996	% TOTAL	1997	% SOBRE POBL. ACTIV.	AGRARI %	INDÚSTRIA %	CONSTR. %	SERVEIS %	RESIDENTS TREBALL A FORA COMAR.% (2)	NO RESIDENTS TREBALL A LA COMAR.% (3)	SALDO ENTRADES I SORTIDES LABORALS
ANOIA	39.356	45,3	3.540	10,3	2,8	49,1	7,0	41,0	14,7	8,4	- 2.020
BAGES	65.706	43,1	5.333	8,1	2,6	41,1	7,4	48,9	11,3	7,1	- 2.300
BERGUEDÀ	15.421	39,9	1.081	6,3	7,2	34,3	12,0	46,4	16,4	6,7	- 1.253
SOLSONÈS	4.855	43,5	221	4,9	16,8	28,0	14,4	40,7	12,4	10,2	- 96
CERDANYA	5.607	44,0	(1)	(1)	11,4	14,2	17,9	56,5	15,4	7,2	- 424
OSONA	56.912	46,3	3.872	7,4	5,4	44,6	7,7	42,3	8,6	5,6	- 1.534
COMARQUES CENTRALS	187.851	44,2	14.047	ND	4,6	42,0	8,3	45,0	11,7	6,9	- 7.627
BARCELONÈS	948.665	44,5	97.495	9,5	0,4	27,3	4,4	67,8	17,0	24,7	+ 57.324
BAIX LLOBREGAT	298.106	46,3	29.574	11,0	1,0	37,0	7,8	54,2	39,0	29,4	- 22.384
MARESME	146.467	45,9	11.493	10,4	3,7	33,8	6,7	55,8	29,9	9,4	- 23.938
VALLÈS OCCIDENTAL	318.204	46,4	32.826	11,5	0,6	40,3	6,9	52,3	21,9	27,3	+ 13.175
VALLÈS ORIENTAL	135.355	47,5	12.519	10,7	1,8	44,5	7,4	46,4	28,7	26,7	- 2.305
ALT PENEDÈS	32.632	44,6	2.056	7,6	5,4	41,0	8,2	45,5	16,7	17,8	+ 306
GARRAF	40.747	45,1	4.237	12,8	2,3	25,4	9,9	62,3	28,6	9,1	- 6.401
ÀMBIT METROPOLITÀ	1.920.176	45,4	190.200	ND	1,0	32,9	5,9	60,1	23,3	24,4	+ 15.771
CATALUNYA	2.731.672	44,9	253.006	9,6	3,2	32,1	7,0	57,7	-	-	-

NOTES: 1: NO ES DISPOSA DE DADES DE LA CERDANYA PERQUÈ NO TÉ OFICINA PRÒPIA DE L'INEM.

2: RESIDENTS QUE TREBALLEN FORA DE LA COMARCA RESPECTE AL TOTAL DE RESIDENTS QUE TREBALLEN.

3: NO RESIDENTS QUE TREBALLEN A LA COMARCA RESPECTE AL TOTAL DE RESIDENTS QUE TREBALLEN.

FONT: ANUARI ESTADÍSTIC DE CATALUNYA, 1998, PÀGS. 156, 170 I 174, I ANUARI ECONÒMIC COMARCAL. CAIXA DE CATALUNYA, 1998, PÀG.150.

QUADRE A.4. EDUCACIÓ, CULTURA, ESPORT I LLENGUA. 1996

	ALUMNES EN ENSENYAMENT PÚBLIC (1)					NIVELL D'INSTRUCCIÓ	BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES	FUNDACIONS 1997	ENTITATS ESPORTIVES (PER MIL HAB.)	CONEIXEMENT DEL CATALÀ	
	INFANTIL	PRIMÀRIA	SECUNDÀR.	ESPECIAL						TÍTULATS SUPERIORS	LIBRES PER 1000 HAB
	% (2)	% (2)	% (2)	PÚBLIC	PRIVAT	% (3)		(4)	% (5)	% (5)	
ANOIA	56,6	60,2	69,1	-	74	6,4	1.707,8	13	2,3	80,5	51,6
BAGES	60,3	60,7	68,7	-	61	7,6	3.843,0	39	2,3	84,8	54,6
BERGUEDÀ	66,3	69,2	74,9	-	26	6,0	1.355,0	9	3,5	91,9	60,2
SOLSONÈS	51,6	59,3	45,8	-	-	7,4	3.371,9	6	3,9	92,7	58,5
CERDANYA	82,7	73,9	85,4	-	-	8,3	2.139,0	2	3,3	86,9	51,7
OSONA	47,6	53,0	59,8	-	61	7,5	2.997,8	33	2,5	89,1	62,4
COMARQUES CENTRALS	56,3	59,3	66,4	-	222	7,2	2.872,2	102	2,5	86,1	56,8
BARCELONÈS	38,6	39,2	44,0	601	1.843	13,5	3.913,4	610	1,2	72,0	42,2
BAIX LLOBREGAT	62,3	62,0	73,5	207	389	6,9	833,0	50	1,4	63,2	38,6
MARESME	54,8	55,4	63,1	153	48	9,6	1.312,7	45	1,8	77,7	50,7
VALLÈS OCCIDENTAL	56,7	55,9	69,3	323	347	9,0	2.466,0	63	1,4	69,8	43,4
VALLÈS ORIENTAL	64,8	68,0	81,8	157	127	7,3	1.133,4	26	2,0	74,7	47,3
ALT PENEDÈS	69,3	65,2	72,8	-	38	7,2	1.528,9	16	2,1	85,9	55,3
GARRAF	62,4	63,7	81,6	26	-	10,3	1.705,6	13	1,6	74,1	43,8
ÀMBIT METROPOLITÀ	49,9	50,4	57,3	1.467	2.792	10,9	2.737,8	823	1,4	71,2	43,1
CATALUNYA	54,7	55,6	62,9	2.170	3.528	10,0	2.682,8	1.098	1,7	75,3	45,8

NOTES: 1: CURS 1996-97.

2: ALUMNES EN CENTRES PÚBLICS RESPECTE A ALUMNES TOTALS.

3: POBLACIÓ AMB TÍTOL MITJÀ O SUPERIOR RESPECTE AL TOTAL DE POBLACIÓ DE 10 ANYS O MÉS.

4: FUNDACIONS ASSISTENCIALS, CIENTÍFIQUES, CULTURALS I DOCENTS.

5: PERSONES AMB DOMINI DEL CATALÀ RESPECTE AL TOTAL DE POBLACIÓ DE 2 ANYS I MÉS.

FONT: ANUARI ESTADÍSTIC DE CATALUNYA, 1998, PÀGS. 552, 554, 556, 558-61, 578, 597, 602, 604 I 608.

QUADRE A.5. SANITAT, SERVEIS SOCIALS I PENSIONS. 1997

	TRACTAMENT PER DROGODEPENDÈNCIA	CENTRES EXTRA- HOSPITALARIS (2)	EQUIPAMENTS HOSPITALARIS		SERVEIS PER A LA GENT GRAN				PENSIONS (3)	
			LUTS / 10.000 HAB.	LITTS % ÚTILIT. PÚBLICA	RESIDÈNCIES		CENTRES DE DIA		ASSISTENCIALS PER 10.000 HAB.	NO CONTRIBUTIV. PER 10.000 HAB.
					PLACES / 10.000 HAB.	% PUB.- SOC.	PLACES / 10.000 HAB.	% PUB.- SOC.		
ANOIA	12,9	4,4	49,7	64,5	34,6	81,1	5,3	43,5	14,4	72,0
BAGES	10,2	4,1	51,8	68,1	76,7	80,4	7,5	91,3	11,1	57,5
BERGUEDÀ	9,6	7,2	71,8	54,2	135,2	80,8	19,4	100,0	13,0	47,1
SOLSONÈS	10,7	4,5	10,9	0,0	120,0	100,0	0,0	-	24,2	169,2
CERDANYA	4,7	9,4	58,7	100,0	23,5	100,0	11,8	100,0	26,7	47,0
OSONA	13,4	4,6	44,8	38,9	87,5	68,2	9,9	100,0	14,7	64,6
COMARQUES CENTRALS	11,5	4,8	50,0	58,8	76,1	77,5	8,8	90,3	13,8	64,2
BARCELONÈS	24,3	3,6	64,7	60,3	43,9	45,6	5,4	75,4	23,4	97,2
BAIX LLOBREGAT	18,1	2,6	49,3	23,6	45,0	36,6	5,0	65,6	13,2	78,2
MARESME	19,8	3,0	38,8	46,2	107,5	43,2	10,1	46,4	23,6	74,8
VALLÈS OCCIDENTAL	13,0	2,7	34,9	72,7	45,2	46,4	8,7	64,9	15,7	67,3
VALLÈS ORIENTAL	16,4	3,3	31,6	76,0	59,4	40,2	11,8	54,2	14,4	68,6
ALT PENEDÈS	14,8	5,7	43,3	35,3	55,2	64,6	8,9	53,9	20,2	83,3
GARRAF	13,1	3,0	52,4	100,0	59,7	40,7	3,3	83,3	20,5	70,5
ÀMBIT METROPOLITÀ	20,2	3,3	52,5	56,7	50,7	43,9	6,7	65,8	20,7	85,1
CATALUNYA	18,3	3,7	52,4	54,6	53,5	53,8	6,7	71,6	19,9	88,6

NOTES: 1: INCLOU TANT TABAC I ALCOHOL COM DROGUES DURES (HEROÏNA, ETC.).

2: INCLOU CONSULTORIS MEDICINA GENERAL, PEDIATRIA I ESPECIALITATS.

3: LES PENSIONS ASSISTENCIALS SÓN PER VELLESA O MALALTIA I LES NO CONTRIBUTIVES SÓN PER JUBILACIÓ O INVALIDESA.

FONT: ANUARI ESTADÍSTIC DE CATALUNYA, 1998, PÀGS. 629, 638, 640-41, 665-66 I 670.

QUADRE A.6. PREFERÈNCIES POLÍTiques. ELECCIONS

	ELECCIONS GENERALS 1996						PARLAMENT DE CATALUNYA 1995						ELECCIONS MUNICIPALS 1995					
	PP	CIU	ERC	PSC	IC-EV	ALTRES	PP	CIU	ERC	PSC	IC-EV	ALTRES	PP	CIU	ERC	PSC	IC-EV	ALTRES (1)
ANOIA	14,6	36,3	4,4	39,0	4,7	0,5	9,1	49,9	9,1	24,3	6,0	0,8	6,6	35,9	5,1	33,1	6,3	10,6
BAGES	11,5	38,7	6,0	38,5	4,5	0,3	7,2	49,9	12,3	23,3	5,8	0,6	6,0	36,5	10,2	30,8	5,2	8,5
BERGUEDÀ	10,1	44,2	8,3	34,2	2,2	0,4	6,7	52,8	16,1	20,0	3,0	0,5	3,1	46,8	11,7	19,1	1,1	14,2
SOLSONÈS	13,8	54,5	5,6	23,4	1,7	0,4	9,2	63,4	14,0	9,7	2,2	0,5	11,0	59,0	7,4	6,9	-	11,5
CERDANYA	14,8	45,4	5,2	31,8	1,7	0,5	8,4	53,8	13,8	19,0	3,1	0,8	3,5	44,4	16,1	16,5	1,6	14,7
OSONA	8,8	51,7	7,7	28,5	2,5	0,4	5,4	58,8	16,1	14,8	3,6	0,5	2,7	41,8	14,3	12,1	2,6	23,7
COMARQUES CENTRALS	11,4	43,1	6,3	34,7	3,6	0,4	7,1	53,3	13,3	20,1	4,7	0,5	4,9	39,8	10,6	23,7	4,0	14,1
BARCELONÈS	21,5	25,8	3,6	38,6	9,1	0,6	16,7	36,6	8,3	24,7	11,7	1,0	16,0	26,4	4,6	39,0	11,9	1,0
BAIX LLOBREGAT	17,2	19,7	2,8	46,9	12,2	0,7	12,7	31,6	6,4	31,1	16,1	1,2	11,3	18,3	3,8	38,1	22,7	4,3
MARESME	17,4	35,3	4,7	35,5	5,9	0,6	11,7	46,3	10,0	22,7	7,5	0,9	13,4	34,6	8,7	29,1	8,6	3,5
VALLÈS OCCIDENTAL	15,9	24,7	3,3	44,7	10,1	0,7	11,3	37,6	7,8	27,7	13,5	1,1	11,8	21,3	5,5	28,7	27,9	3,1
VALLÈS ORIENTAL	15,4	31,2	4,0	40,4	7,6	0,8	9,9	44,9	9,0	25,1	9,3	0,9	8,1	31,4	8,0	33,7	10,1	6,8
ALT PENEDÈS	11,8	37,6	6,0	40,0	3,6	0,6	7,6	50,1	12,7	23,4	4,7	0,8	5,6	34,5	9,8	37,1	1,7	9,2
GARRAF	16,8	27,1	4,2	43,4	7,5	0,5	12,0	41,2	9,3	26,4	9,4	0,9	10,5	26,2	5,4	32,2	11,7	12,1
ÀMBIT METROPOLITÀ	19,1	26,0	3,6	40,8	9,2	0,6	14,3	37,6	8,2	25,9	11,9	1,0	13,8	25,6	5,2	36,2	15,1	2,7
CATALUNYA	18,0	29,6	4,2	39,4	7,6	0,6	13,1	40,9	9,5	24,9	9,7	1,0	12,2	29,9	6,2	32,8	11,8	5,3

NOTA 1: S'INCLOUEN ELS GRUPS INDEPENDENTS.

FONT: ANUARI ESTADÍSTIC DE CATALUNYA, 1998, PÀGS. 718, 722 I 725.